

(ד' טו ע"א) בַּבַּת שִׁבְעָה, וְאַתְמַר בֵּיהּ (משלי כד טז) כִּי שִׁבְעָה יִפּוֹל צַדִּיק, הִרְחַר תִּיּוֹבְתָא וְאַתְמַר בֵּיהּ (שם) וְקָם, וְהָוָה סָלִיק, וְכַד נְחִית תַּמָּן הָוָה עֲבִיד עוֹבְדֵין וְתוֹלְדֵין בְּכָל אַרְעָא וְאַרְעָא, מְנַהוֹן הָוָה צְמַחִין וּמְנַהוֹן לֹא הָוָה צְמַחִין, וְאִית תַּמָּן בְּרִיין מְנַהוֹן בְּתַרִין רִישֵׁין וְאִית מְנַהוֹן בְּתַלְתָּה עַד שִׁבְעָה, וְאִית תַּמָּן אַתְר דְּנַהֲרָא שְׁמַשָּׁא וְסִיְהָרָא וְכַכְבֵּיא וּמְזֵלִי, וְאִית אַתְר דְּלִית בֵּיהּ נַהֲרָא כְּלָל אֶלְא חֲשׂוּכָא וְקַבְלָא.

הָכִי אֵינּוּן אֵלֵין דְּנַחְתִּין לְשִׁבְעָה מִינֵי עֲנִיּוּתָא, אִית מְנַהוֹן דְּלִית לֹון נַהֲרָא כְּלָל, דְּכָל יוֹמֵיהוֹן אֵינּוּן בְּעֲנִיּוּתָא, וְאִית מְנַהוֹן דְּאִית לְהוֹן נַהֲרָא כָּל יוֹמֵיהוֹן וְאֵינּוּן בְּעוֹתֵתָא, וְאִית מְנַהוֹן דְּלִזְמִינֵין אִית לֹון נַהֲרָא וְלִזְמִינֵין חֲשׂוּכָא, אֵלֵין אֵינּוּן דְּאַתִּיְלִידוּ בְּאַמְצַעִיתָא דְּסִיְהָרָא בִּינְגִינִים, לִזְמִינֵין אִית לֹון עוֹתֵתָא וְסָלְקִין, וְלִזְמִינֵין עֲנִיּוּתָא וְנַחְתִּין, וְאִית אַחֲרֵינֵין דְּעֲבָדִין תּוֹלְדֵין וּמְצַלִּיחִין, וְאִית מְנַהוֹן דְּלֹא מְצַלִּיחִין, וְאִית מְנַהוֹן דְּמְצַלִּיחִין (נ"א צְמַחִין) עַד פְּלַגוּ יוֹמֵיהוֹן וּמִיִּיתִין בְּקַצְרוֹת יוֹמִין, אֵלֵין דְּאַתִּיְלִידוּ בְּמַלְוֵיא דְּסִיְהָרָא אֵינּוּן צְמַחִין וְחִיין וּמְשַׁלְּמִין כָּל יוֹמֵיהוֹן, וְאֵינּוּן דְּאַתִּיְלִידוּ בְּחֶסְרוּנָא דְּסִיְהָרָא לֹא צְמַחִין וּמִיִּיתִין מֵיהּ, וְאֵינּוּן דְּאַתִּיְלִידוּ בְּאַמְצַעִיתָא דְּסִיְהָרָא מְתַקְצְרִין בְּפִלְגוֹת יוֹמֵיהוֹן.

וְאִית אַרְעֵין דְּאַתְמַר בְּהוֹן (בראשית לו כד) וְהַבּוֹר רַק אֵין בּוֹ מַיִם, מַיִם אֵין בּוֹ אֶבֶל נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים אִית בֵּיהּ, אוּף הָכִי אִית בְּרִיין דְּאֵינּוּן עֲמֵי תְּאַרְצֵי, דְּבִתִּיהוֹן מְלִיין מְלֵאכֵי חַבְלָה, דְּאֵינּוּן נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים וְנִשְׁכִּין לֹון בְּכַמְהָ נִשְׁכִּין דִּיִּסְוֵרִין, דְּאֵינּוּן גְּרַמּוּ קָדָם דִּיִּיתוּן לְעֵלְמָא, (בְּגִין דִּיִּיתוּ) בְּגִלְגּוּלָא בְּאֵלֵין גּוֹפִים וּבְאֵלֵין בְּתִים, וְכַד נִשְׁכִּין לֹון אֵינּוּן נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים בְּכַמְהָ יִסְוֵרִין אֵינּוּן צְוֹוּחִין וְוִי וְוִי, וְאִית לֹון קַטְטָה לְכַלְהוֹן בְּבִיתָא, וְצְוֹוּחִין בְּאֵלֵין מְאַרִי דְּגִיְהֵם דְּנַהֲוִין בּוֹ, וְאִית אַחֲרֵינֵין דְּכָל יוֹמֵיהוֹן בְּחֶדְוָה וּבְשִׁלְוָה בְּלֹא עֲצִיבוּ כְּלָל, מְכָל מַה דְּאַתְרָבִי בְּשִׁבְעָה אַרְעֵין, וְאַתְדַּנּוּ בְּשִׁבְעָה מְדוּרֵי גִיְהֵם, וְאִית בְּבִי נִשָּׂא כְּגוֹנָא דָּא, וְחַכְמֵי דְּרוּזִין אֵלֵין לֹון אַתְמַסְר לְמַנְדַּע.

תְּקוּנַת שְׁתֵּי יוֹמֵי וְחֵמֶשׁ

בְּרֵאשִׁית בְּרִיא אֱלֹהִים (רִישֵׁי תִיבִין וְסוֹפֵי תִיבִין א"ב וּא"ם תַּמָּן דְּאֵינּוּן י"ח), תַּמָּן אִם, וְרוּזָא דְּמַלְכָּה (שם ג ב) וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אֲשֶׁתּוֹ חַוָּה כִּי הִיא הָיְתָה אִם כָּל חַי, כְּגוֹנָא דְּהִתְהִיא דְּאַתְמַר בְּהּ (משלי ב ג) כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא, הָאִי אִם כָּל חַי לֹא אִיהִי כְּאַתְתָּא קְדָמָא, דְּאַתְמַר בְּהּ (בראשית ג יב) הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתְּ עִמָּדִי, דְּגִרְמַת מִיְתָה לְכָל עֵלְמָא, דְּהָא אִם כָּל חַי כְּתִיב בְּהּ, דְּאַתְמַר בְּהּ (קהלת ט ט) רֵאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אֶהְבֶּתָּ.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי תַרִין נִשְׁיִין הָוָה לִיָּה, אָמַר לִיָּה אֵין, חַד יַצֵּר הַטּוֹב וְחַד יַצֵּר הַרָע, חֲדָא מְסַטְרָא דְּעַצְם תְּקִיפָא דִּינָא קִשְׂיָא, וְחֲדָא מְסַטְרָא דְּבִשְׂרָא, מִתַּמָּן אֵינּוּן רַפִּיכֵי לְבָא, וְאֵינּוּן דְּגִרְמָא אֵינּוּן קִשֵׁי קַדְלִי, וְעַל אַתְתָּא דְּאַתְנַטְלִית מְגִרְמָא אָמַר בּוֹן סִירָא, גְּרַמָּא דְּנִפְּלִיל בְּחוּלְקָא טַב אוּ בִיש גְּרִירִיהּ, וְעַל אַתְתָּא דְּגִרְמָא אָמַר אָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתְּ עִמָּדִי, לֹא קָרָא לָהּ אַתְתִּיָּה,

בגוונא דחנה דאתמר בה ויקרא האדם שם אשתו חנה, דאתרא שפחה הות דמסטרן דעין
הדעת טוב ורע, חדא רע וחדא טוב, ומסטרן דעין החיים תרוניהו חיים.

ובסתרי תורה חנה ח' ו"ה ח' חכמה פ"ח מ"ה, פללא דשמא קדישא, ח' איהי בגוונא דאימא
עלאה דאיהי תמינאה לעשר ספירן מתתא לעילא, וחכמה בה אשתמודע, ועלה אתמר (משלי ג ג)
עין חיים היא למחזיקים בה, ומסטרן דילה ויפח באפיו נשמת חיים (בראשית ב ז), ועלה אתמר (שם
כג) לזאת יקרא אשה פי מאיש לקחה זאת, ולא אתרא דאתנטילת מגרמא, דגרימת ליה מיתה,
דהא שפחה גרמת וידעו פי עירמם הם (שם ג ז), ובגין דא (שם כא) ויעש יהו"ה אלהים לאדם
ולאשתו פתנות עור וילבישם. (דף צו ע"ב).

אמר ליה רבי אלעזר אמאי אמר, בגינה פי מאיש לקחה זאת (בראשית ב כג), פי מאדם חנה ליה
למימר, אמאי מאיש, אלא מאיש תמן א"ם ותמן י"ש, תמן י"ש ה"א הוא דכתיב (משלי ח כא)
להנחיל אהבי יש, תמן אם פי אם לבינה תקרא (שם ב ג), ואינון אבא ואימא חכמה ובינה, דמתמן
אתנטילת, ובגין דא פי מאיש לקחה זאת.

ואית ליה אתקריאת בת זוגיה, ה"א הוא דכתיב (בראשית ה ב) זכר ונקבה בראם ויברך
אתם ויקרא את שמם אדם. תא חזי אדם הראשון בדיוקנא דיהו"ה אתברי, ובדיוקנא דעשר
ספירן דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א, מסטרן דיהו"ה, מסטרן די אתקרי איש, ומסטרן דה'
עלאה אתתיה אתקריאת אשה אם כל חי, ומסטרן דו"ה חנה אתתיה, ומסטרן דיו"ד ה"א וא"ו
ה"א חנה אתקרי אדם, ובכל מה דהנה בדיוקניה לקה.

תקוונא שתין ושתא

בראשית ברא שית, דא אדם דכליל שית, ואינון תרין שפחות מסטרן דאילנא דטוב ורע ענפם
ובשר, איש ואשה דאתמר בה (בראשית ב כג) פי מאיש לקחה זאת, הא ארבע, אדם זכר ונקבה,
ה"א הוא דכתיב זכר ונקבה בראם וגומר, הא שית, ובגין דא (שם ג כב) ויאמר יהו"ה אלהים הן
האדם ה"ה פאחד ממנו לדעת טוב ורע וגומר, ואוקמוהו קדמאין פאחד ממלאכי השרת.

אדהכי הא אליהו אזימן לגביה ואמר רבי פאחד מהם חנה ליה למימר אם על מלאכי השרת
חנה אמר, מאי פאחד ממנו, ועוד הן אדם חנה ליה למימר, מאי האדם בתוספת ה', אלא ה'
דהאדם ה"ה פאחד ממנו, יהא (נ"א הוא) לא כתיב אלא ה"ה, חד מארבע אתוון דאינון יהו"ה פחד
מן ארבע אתוון דאיהו ו'.

ועתה פן ישלח ידו (שם) דא י', אם זכה ולקח גם מעין החיים (שם) דא ו' (נ"א ה'), ואכל וחי לעולם
(שם) דא ו', חי ודאי, פד ה' הות יחידא מניה עאלת בין טוב לרע, ה"א הוא דכתיב (שם ב ז) וייער
יהו"ה אלהים את האדם תרין יצירות טוב ורע, למנדע (ואתמר בהון (שם) ויפח באפיו נשמת
חיים ודא ה' לדעת טוב ורע למנדע) מה דהו גרמין למעבה, ובגין דא עאלת פינייהו.

בְּתֵר דְּהָאב אָדָם דִּי צִירָה, אֶתְפְּרִישֵׁת ה' עֲלָאָה וְאֶסְתְּלַקֵּת מִנִּיָּה, וּבְגִין דְּלֹא אֶתְחַזְרֵת לְגַבִּיָּה, אָמַר
אִם זָכָה וְלִקַּח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחֵי לְעוֹלָם, וְהָאִי עֵץ הַחַיִּים הָוֵה נְטוּעַ בְּעֵץ הַגֶּזֶן, וּבְגִין דְּלֹא
זָכָה לְמִיכַל מִנִּיָּה, מַה כְּתִיב בֵּיהּ וַיִּשְׁלַחֵהוּ יְהוָה אֱלֹהֵי"ם מִגֶּזֶן עֵדֶן (שם ג כג) לְעִבּוֹד אֶת הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר לִקַּח מִשָּׁם, הֵהוּא דְאֶתְמַר בֵּיהּ (שם ב ז) וַיִּצַּר יְהוָה אֱלֹהֵי"ם אֶת הָאָדָם עֲפָר מִן הָאֲדָמָה
דְּלֹא הָוֵה כְּדָאִי לְמַהוּי בְּגַגְתָּא דְאֹרִייתָא, פִּינּוּן דְּלֹא נָטִיר בְּהָ עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע בְּאִסּוּר וְהִתְרָה,
וְעִבְרָ עַל מִימְרָא דְמֵאֲרִיָּה, דְּאִם הָוֵה נָטִיר דְּלֹא עִבְרָ עַל מִימְרָא דְמֵאֲרִיָּה, וְלִקַּח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים
דְּאֶתְמַר בְּהּ (משלי יג יד) תּוֹרַת חָכָם מְקוֹר חַיִּים לְסוּר מִמּוֹקְשֵׁי מוֹת, עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בְּהָ
(שם ג יח), וְדָא אִיהוּ וְלִקַּח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחֵי לְעוֹלָם, גַּם לְרַבּוֹת נּוֹקְבָא, אִיבָא דְאֵילָנָא פְּרִי
צְדִיק.

וְעוֹד הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאֶחָד מִמֶּנּוּ, אָמְרוּ מִלְּאָכִין קִדְיִשִׁין בְּגִין לְמַהוּי אִיהוּ כְּאֶחָד מִיִּנְנָא כְּמָא
דְּאָמַר חוּיָא (בראשית ג ה) וְהֵייתֶם כְּאֱלֹהֵי"ם יוֹדְעֵי טוֹב וְרַע, וְדָא אִיהוּ לְדְעַת טוֹב וְרַע, דָּא גְרִים לִיָּה
מוֹתָא, דְּאִם זָכָה לְמִיכַל מֵאֵילָנָא דְחֵי דְאִיהוּ עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בְּהָ, מַה כְּתִיב בְּהָ וְלִקַּח
גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְגוֹמַר.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וּוִי לֹזֵן לְאִינּוֹן דְּמִנְחִין לְאֶשְׁתְּדָּלָא בְּאֹרִייתָא דְאֶתְמַר בְּהָ וְלִקַּח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים,
וּבְפְקוּדֵין דִּילָהּ דְאִינּוֹן אִיבָא דְאֵילָנָא דְאֶתְמַר בֵּיהּ וְאָכַל וְחֵי לְעוֹלָם, וְאֶזְלִין בְּתֵר אֵלִין דְּמִפְתֵּי
לֹזֵן מִסְטְרָא דְנַחֲשׁ הַקְדָּמוֹנִי, דְּאָמְרֵי לֹזֵן הִשְׁתְּדָּלוּן בְּמִלְּאָכִיָּא דְמִמֶּנּוּ עַל כְּכַבְיָא וְשִׁמְשָׂא וְסִיחְרָא,
וְעַל אֵלִין דְּמִמֶּנּוּ עַל רוּחִין וְשִׁדִּין, לְמַהוּי כְּאֱלֹהֵי"ם יוֹדְעֵי טוֹב וְרַע, וְעַלִּיָּהוּ

